

Interkommunala samverkansformer

2014, Staffan Wikell/Avdelningen för
juridik

Samverkansformer kommuner, landsting

- Avtal
- Gemensam nämnd enligt KL
- Gemensam nämnd enligt lagen (2003:192) om gem. nämnd inom vård o omsorgsområdet
- Kommunalförbund
- Aktiebolag
- Samordningsförbund enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehab.insatser
- Medborgarkontor enligt lagen (2004:543) om samtjänst vid medborgarkontor
- Samverkansorgan enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen.

KFF-avtalen

- Grunden för avtalen är 4 kap 34 a § fastighetsbildningslagen
- "Den statliga lantmäterimyndigheten får uppdra åt en annan myndighet med kompetens inom lantmäteriområdet att utföra åtgärder enligt 4:25 första st, och 27 och 28 §§."
- Kan en kommun låta en annan kommun utföra dess uppgifter. Vad säger avtalen?
- Kommunens uppdrag innefattar myndighetsutövning. Att med endast avtal lämna över en uppgift som innefattar myndighetsutövning kräver särskilt lagstöd.

Begreppet myndighetsutövning

- Begreppet myndighetsutövning har ingen definition i lag. Man brukar säga att myndighetsutövning är..
- Utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån , rättighet, skyldighet, disciplinär bestraffning eller annat jämförbart förhållande”.
- ”...beslut eller andra åtgärder som ytterst är uttryck för samhällets maktbefogenheter i förhållande till medborgarna”.
- Det kan gälla gynnande eller förpliktande beslut eller tvingande åtgärder. Myndighetens befogenhet att besluta ska grunda sig på lag eller annan författning

Samverkansformer , kommuner landsting

- Kommunalförbund- alla uppgifter, även myndighetsutövning. Även olika uppgifter från olika medlemmar. Egen juridisk person.
- Gemensam nämnd. En nämnd med ledamöter från alla samverkande parter. Värdkommun. Ingen egen juridisk person. I princip alla slags kommunala verksamheter, även myndighetsutövning, utom kommunala lantmäterimyndigheter. Gemensamma uppgifter
- Aktiebolag. Delägandeskap. Kommunala uppgifter , dock inte myndighetsutövning!.
- Avtal om samverkan. Myndighetsutövning endast om det finns särskilt lagstöd. Kompetensreglerna sätter begränsningar

Avtal

- Det saknas regler om avtal i kommunallagen. Vanliga civilrättsliga regler gäller.
- Huruvida det är tillåtet att samverka genom avtal enbart bedöms i första hand utifrån 2 kap 1 § KL, allmänintresset, lokaliseringsprincipen men,
- I speciallagstiftning finns på vissa håll stöd för samverkan med avtal, t ex miljöbalken, SOL, livsmedelslagen, lag om skydd m olyckor, PBL, Lag om vissa kommunala befogenheter, alkohollagen, tobakslagen

Allmän kommunal kompetens 2 kap 1 § KL

- Kommuner och landsting får själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan

Samverkan genom avtal och lokaliseringsprincipen

- Det måste finnas ett allmänintresse för varje kommun, kopplat till det egna geografiska området eller de egna kommunmedlemmarna (lokaliseringsprincipen)
- Ibland kan åtgärder utanför kommungränsen vara kompetensenliga, om det är till nytta för de egna medlemmarna. Rättspraxis. RÅ 1977 ref. 77
- Interkommunalt avtal måste vara grundat i ett eget behov för var och en av kommunerna. Obs! LOU-situationer. Ömsesidigt intresse krävs.
- En kommun får inte vidta en åtgärd väsentligen i annan kommuns intresse.

Undantag från lokaliseringsprincipen

- "Säljande" kommun beslutar självständigt över verksamhet och anläggningar. Ej möjligt att inrätta gemensamma organ med beslutskompetens.
- Exempel på undantag som skapar kompetens för samverkansavtal är:
- Avtal om utförande av sjuktransporter, enligt 3 kap 2 § lag om vissa kommunala befogenheter, kommuner/landsting,
- Kommunala bolag får ingå avtal med trafikhuvudmän om att utföra lokal o regional linjetrafik med buss m.m. 3 kap 3 §, befogenhetslagen
- En kommun kan äga en turistanläggning i grannkommunen om det behövs för att främja turistväsendet i den egna kommunen, 4 kap 1 § befogenhetslagen.

Undantag från lokaliseringsprincipen forts.

- 7 kap 1 § ellagen.
- Rättspraxis: RÅ 1993 ref. 12, tvätterimålet, "tillfällig överkapacitet" "mindre omfattning"
- RÅ 1994 ref 23 – samarbetsavtal om representation i Bryssel.

Avtal

- Utrymmet att använda avtal som samverkansform är störst på det frivilliga området.
- Kan vara möjligt på det obligatoriska området.
- Vad ska avtalet innehålla?
- Avgränsa uppgiften.
- Avtalstid, uppsägning,
- samråds- och insynsregler, t ex informella samrådgrupper, ekonomisk uppföljning,
- hantering av tvister. Ändrade förhållanden, skyldighet att delta i förhandlingar.
- Arkivfrågor